

ואין לנו רשות להשתמש בהן

קטעים מגמרא ושו"ע – הקשורים לנושא השיעור

שבת כב, א-ב

אמר רב יהודה אמר רב אסי (אמר רב) אסור להרצות מעות כנגד נר חנוכה, כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי וכי נר קדושה יש בה, מתקיף לה רב יוסף וכי דם קדושה יש בו דתניא ושפך וכסה במה ששפך יכסה שלא יכסנו ברגל שלא יהו מצות בזויות עליו הכא נמי שלא יהו מצות בזויות עליו.

איתמר רב אמר אין מדליקין מנר לנר ושמואל אמר מדליקין, רב אמר אין מתירין ציצית מבגד לבגד ושמואל אמר מתירין מבגד לבגד ... אמר אביי ... כשמואל מדליקין מנר לנר ומתירין מבגד לבגד ... יתיב ההוא מרבנן קמיה דרב אדא בר אהבה ויתיב וקאמר טעמא דרב משום ביזוי מצוה אמר להו לא תציתו ליה טעמיה דרב משום דקא מכחיש מצוה, מאי בינייהו איכא בינייהו דקא מדליק משרגא לשרגא מ"ד משום ביזוי מצוה משרגא לשרגא מדליק מ"ד משום אכחושי מצוה משרגא לשרגא נמי אסור.

שוע"ר סי' טו

א מותר להתיר ציצית מבגד זה וליתנם בבגד אחר ואין בזה משום ביזוי מצוה לבגד שמתירין ממנו כיון שעושים מיד בבגד אחר.

שוע"ר סי' כא

א ציצית תשמישי מצוה הן כלומר שאין בעצמן שום קדושה רק שמשמשין בהן לשם מצוה, לפיכך אחר שנפסקו מן הטלית יכול לזרקן אפילו לאשפה, אבל כל זמן שהן קבועין בטלית אסור להשתמש בהן שום תשמיש של חול כגון לקשור בהם שום דבר וכיוצא בזה משום ביזוי מצוה. ויש אומרים דאף לאחר שנפסקו אין לנהוג בהם מנהג בזיון לזרקן באשפה או לכל מקום מגונה (אבל יכול לזרקן שלא במקום מגונה), וא"צ לגונזן לפי שאין בהם קדושה. ואע"פ שהלכה כסברא הראשונה מכל מקום המחמיר ומדקדק במצות תבא עליו ברכה. ויש בעלי הנפש שמחמירין לגונזן או להניחן תוך ספר אחד לסימן הואיל ונעשה בהם מצוה אחת יעשו בהן מצוה אחרת.

שוע"ר סי' מב

א אסור לשנות תפילין של ראש לעשותה של יד אפילו אין לו תפילין של יד ויש לו ב' של ראש, ואפילו ליקח רצועה משל ראש לשל יד אסור, מפני שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה ושל ראש קדושתו חמורה שרובו של שם שדי"י הוא בשל ראש השי"ן בבתים והדי' בקשר אבל בשל יד אין בו כי אם היו"ד.

ב אם התנה עליהם מתחילה שיוכל לשנותה לשל יד יכול לשנותה אפילו לבשן אדם על ראשו אח"כ.

ו לתשמישי קדושה מועיל תנאי לדברי הכל אפילו בעודן בקדושתן (רק שישתמש בהם שלא בשעת מצותן כגון עטרות של ספר תורה ליטול מהן ולהניחן בראש חתנים) ... אבל תשמישי מצוה כגון ציצית שופר לולב נר חנוכה א"צ לתנאי כלל לדברי הכל שאפילו עשאן לשם כך בלי שום תנאי ונעשית בהם מצותן פעמים רבות מותר להשתמש בהם חול, רק שלא ישתמש בהם בשעת מצותן כגון לקשור איזה דבר בחוטי ציצית התלויים בבגד כמו שנתבאר בסי' כ"א (ואצ"ל בתשמישי קדושה כגון לכרוך איזה דבר ברצועה הקבוע בתפילין שעליו, שאפילו תנאי אינו מועיל בזה משום בזוי מצוה).

שוע"ר סי' רצז

ו י"א שמצוה לברך במוצאי שבת על הדס של מצוה שהואיל שנעשה בו מצוה אחת יש לעשות בו מצוה אחרת.

שוע"ר סי' תמה

יב יש נוהגין לשרוף את החמץ בערבה שחבטו אותה בהושענא רבה לפי שכל דבר שנעשה בו מצוה אחת נכון לעשות בה מצוה אחרת. ויש נוהגין לעשות היסק מערבות הלולב בפי התנור בשעת אפיית המצות.

שוע"ר סי' תרלח

ו נויי הסוכה דהיינו מיני פירות ומיני מגדים שתולים בסוכה כדי לנאותה בין שהן תחת הסכך בין שהן סביב הדפנות אסור להסתפק מהם כל ימי החג, ואפילו אם נפלו מהסוכה, מפני שהוא ביזוי למצוה כשמסתפק מנויה, וכיון שהן אסורין באכילה אסורין גם בטלטול בשבת ויו"ט שהרי אינן ראויים לכלום כל ימי החג.

יט עצי הסכך אחר שעברו ימי החג, אע"פ שאין צריך לגונזן ומותר להסתפק מהן ולהשתמש בהן לכל מה שירצה, מכל מקום נכון ליזהר שלא להשתמש בהן תשמיש בזיון שאינה כבוד למצוה שעברה, ואין צריך לומר שאין לפסוע עליהם שלא ינהוג בהם מנהג בזיון.

שו"ע סי' תערב

ב ואם נתן בה יותר יכול לכבותה לאחר שעבר זה הזמן, וכן יכול להשתמש לאורה לאחר זה הזמן.

שו"ע סי' תרעג

א אסור להשתמש בנר חנוכה בין בשבת בין בחול, ואפי' לבדוק מעות או למנותן לאורה אסור, אפילו תשמיש של קדושה כגון ללמוד לאורה אסור, ויש מי שמתיר בתשמיש של קדושה. ונוהגים להדליק נר נוסף כדי שאם ישתמש לאורה יהיה לאור הנוסף שהוא אותו שהודלק אחרון. ויניחנו מרחוק קצת משאר נרות מצוה. **הגה** ובמדינות אלו אין נוהגים להוסיף רק מניח אצלן השמש שבו מדליק הנרות והוא עדיף טפי, ויש לעשותו יותר ארוך משאר נרות שאם בא להשתמש ישתמש לאותו נר (מרדכי).

שו"ע סי' עדרת

א מדליקין נר חנוכה מנר חנוכה. ודוקא להדליק זה מזה בלא אמצעי אבל מזה לזה ע"י נר של חול אסור. ויש מתירים גם בזה אא"כ הוא בענין שיש לחוש שיכבה הנר של חול קודם שידליק נר אחר של חנוכה. **הגה** ונהגו להחמיר בנרות חנוכה שלא להדליק אפילו מנר לנר דעיקר מצותו אינו אלא נר א' והשאר אינו למצוה כ"כ ולכן אין להדליק זה מזה (הג"מ ומרדכי).

שו"ע סי' תרעז

ד הנותר ביום השמיני מן השמן, הצריך לשיעור הדלקה, עושה לו מדורה ושורפו בפני עצמו שהרי הוקצה למצותו.

מ"א שם ס"ק י

דביותר משיעור הדלקה מותר להשתמש בו לכתחלה, כמו שכתוב סימן תרע"ב ס"ב (ב"י מרדכי ורש"ל ושלטי הגבורים). וב"ח פסק כשנתן השמן בסתם הוקצה כל השמן. וכן משמע בהגהות מיימוניות ובר"ן ובתוספות שבת דף מ"ד. ומיהו אינו מוכרח כ"כ, ולכן טוב להתנות לכתחלה שלא יאסר אלא כשיעור. וכתב השלטי הגבורים צ"ע אם נתן שמן שיעור חצי שעה ודלק יותר מחצי שעה אם מותר להסתפק ממנו.